

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravništvo: Celje, Štrossmayerjeva ul. št. 1, I. nadstropje.

Državna licejska knjižnica

v Ljubljani

Oglašiti: prostor 1x65 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo. Reklamacije za list so poštnine proste.

Perverznost.

Perverznost imenujemo nenormalna in nemoralna nagnjenja, dejanja in želje nekkih ljudi. Da je perverznosti več, kakor mnogi mislijo, bom v naslednjem dokazal.

V splošnem imenuje ljudstvo perverzne tiste moške, ki imajo ljubavna razmerja z moškimi. Znan je n. pr. slučaj Eulenbarga, ki je bil ljublience bivšega nemškega cesarja Viljema II. Prav taka nagnjenja pa imajo tudi ženske, ki so radi tega napram moskim hladne in zaprte.

Imamo slučaje, da nekateri moški doma kleče pred svojo ženo, se ji mečejo pred noge in čakajo na psovke svoje drage, ker je bila morda bogata. Da, znano je celo, da dočim žena obeduje ali večerja, njen »orjaški mož« pod mizo zleze in čaka kakor pes, da dobi kak grizljaj iz njenih rok, pa če bi bile tudi same kosti.

Take abnormalne glave pa najdemo večinoma samo med boljšimi sloji, ki so prenasršeni vsega naravnega življenja in imajo radi tega — prenapete živce. Ker s prenasršnim žolodcem človek ne more globlje misliti, zato ni čudno, da imajo takšni ljudje tudi o spolnem življenju zmešane pojme.

Tahih in enakih nenormalnosti in nemoralnosti bi lahko še mnogo naštel; pa to ni moj namen.

Da je svet velik zverinjak, so peli že razni pesniki — in bo ostal, dokler ne bomo izbojevali boljšega družabnega reda. Radi tega moramo mi socialisti neumorno nadaljevati naš boj v korist človeštvu. Sicer nam kapitalisti še prehitro degenerirajo in sami od sebe izumro.

Omenil sem že, da je perverznost zelo različna in razširjena. Nadaljujem torej z drugo obliko perverznosti.

Kapitalistični režim slavi svoje orgije nad proletariatom. S kapitalom

se lahko med premalo izobraženim proletariatom doseže vse. Kapitalisti izrabljajo ta položaj zase. Veliko greše, a njih grehi ostanejo tajni, ker se da s kapitalom nasprotniku zamašiti usta. Poleg tega pa pomaga še rešpekt pred šaržo in denarjem, da največji grešniki ne padejo v roke pravice.

Žal so mnogi, zelo mnogi proletarci tudi perverzni, ker se preveč klanjajo zlatemu teletu, se valjajo pred njim po trebuhu in mu ližejo pete. Taki paraziti so najhujši licemerci in znajo po navadi zelo dobro prikrivati svoje proketo delo. Taki izvrženci denuncirajo svoje tovariše na najrazličnejše načine, samo da pridejo v stik z gospodom direktorjem ali kakim višjim funkcionarjem, in spravljajo svoj lastni »jaz« v ospredje, pa makar preko trupel svojih tovarišev. In vse to za kak beraški dar, za prazno odlikovanje, za kakšno pohvalo ali vsaj za navidezno lep pogled svojega gospodarja.

Strahovito krivico dela tak izmeček, ker preprečuje skupno delo, solidarnost in enako politično mišljenje.

Največ trpi človeštvo radi takšnih perverzih proletarcev. Radi njih ne more doseči zaželjenega cilja, to je: pravičnega plačila za delo in spoštovanje, ki smo ga proletarci prav tako vredni, kakor vsak poštenjak. Kapitalist pa nas mora spoštovati in nas bo tem bolj, čim manj bomo pred njim klečevali.

Kapitalistična perverznost in kapitalistična moč rasteta sorazmerno s številom perverznega (izdajalskega) proletariata.

Perverznost ni bolezen, temveč spačena natura tistih, ki so prenasršeni vsega naravnega. En sam pokvarjen značaj pa okuži še druge in če jih ne najde med svojimi, jih dobi iz vrst proletariata. Z denarjem pa dosežejo

pokvarjeni individui vse. Tudi politično, s korupcijo in terorjem zmagujejo le s pomočjo zapeljanega proletariata.

Veritas.

Za celotno organizacijsko edinstvo proletariata.

(Po Radniških novinah)

(Dalle.)

Poznamo dve nori teoriji, ki sta vladali že dolgo pred vojno, to je: da morejo strokovne organizacije biti nevtralne in da more biti strokovno gibanje celo, če je stranka razbita. Strokovno gibanje se mora naslanjati na stranko v svoji politični borbi. Če se noče na nobeno, mora ustvariti novo stranko. To je plesnivo pridigovanje, katero smo mi nadvladovali pred vojno, a sedaj ga zastopa s. Lapčević v dobri veri, da more samo ta pot dovesti do zedinjenja. To ni res. Resnično gibanje za zedinjenje je samo tisto, ki more zediniti strokovno in strankino gibanje. Če to hočemo, moramo to tudi odkrito povedati. Naenkrat ni mogoče do zedinjenja, toda takrat lahko pride do skupne akcije. On je za izvolitev odbora, ki naj pripravi to popolno edinstvo, da duševno vpliva na tisk in išče poti za izravnane nesoglasij. Kar se tiče skupne proslave, danes ne moremo dati odločujočega odgovora, pač pa po referatu osrednjim inštantam po utisih, ki jih dobivamo na tem sestanku v pogledu vaše volje do zedinjenja. Če se to jasno izrazi in izvoli organ za to, tedaj je mogoč pogovor o skupnih akcijah. Če hočemo pomirjenje, tedaj lahko takoj začnemo. Hočemo tudi skupnih akcij v pogledu zedinjenja, toda to mora biti izvedeno samo po organizacijskem potu in ne preko buržujskega tiska. To smo vam že prej rekli. Nas boli razcepljenost, toliko radi

pričakovanja, ki ga goji delavstvo, kolikor radi duševnega pričakovanja, ki ga ima socializem pri nas. Nas boli tudi organizacijska nemoč delavskega razreda. Največji del delavstva stoji ob strani. Strokovno gibanje, razcepljeno, kakor je, tudi upropašča delavski razred. S tem se delavstvo izstradava in demoralizira v istem času. Strokovne organizacije kupujejo delavce za stavke in upropaščajo strokovne blagajne. Še tisto malo strokovnih organizacij, kar jih imamo, gre na kose. Zato se mora delavski razred zediniti. Naše gibanje je dalo že mnogo duševnih sil, ki so danes zvezane in nezmožne dela. Tudi to sili k zedinjenju. Mi hočemo popolno organizacijsko edinstvo; tu krpanje nič ne pomaga, zato pa postavljamo to vprašanje po svoje. Celo orientacijo moramo postaviti na neko osnovo. Današnje stanje v Srbiji nas zelo boli. Ozdravljenje delavskega gibanja mora priti od tukaj. Toda ne smemo iti na nezdrava pota. V vprašanju Prvega maja vam bomo mogli dati končni odgovor šele po sejan naših osrednjih inštant, ali to more biti le tedaj, če ste vi za celotno organizacijsko edinstvo strokovnega in političnega gibanja.

Predlaga: da se ustanovi odbor za pripravo zedinjenja ter da izide zedinjenje iz tega po organizacijski poti in duševno pripravljeno.

Sodrug S. Maksimović (S.G.R.). Ugotovili smo, da so danes prilike drugačne, nego so bile za časa razkola. Želimo, da nas ta akcija ne razcepi še bolj. Predloži načrt S.G.R. za skupno proslavo. Vprašanje internacionalne zveze treba ostaviti na stran. Majska proslava naj bo pot k zedinjenju. Prosi, naj bi se ta načrt sprejel. Čeprav je njegova organizacija sama pozvala na skupno proslavo Prvega maja, uvideva on, da nima nobenega pomena, če se

Henri Barbusse:

Pekel.

(XIV. poglavje.)

Sedim, glavo z rokami podprto.

Potem občutijo moji prsti kosti lobanje: očesne votline, zadaj sence, če-ljust. Lobanja —.

Lobanja! Toda jaz poznam to. Moja lobanja je podobna drugim lobanjam. Ah, to bratstvo med menoj in drugimi ljudmi, na to nisem nikoli mislil! Vidim jo. Vidim svoje kosti in svoje okostje. V samem sebi spoznavam zopet večni strah prahu in svoj skelet, tako, kakor spoznaš po dolgem času zopet svojega znanca. Dotikam in otipavam žalostno in blede pošast, ki sem jaz, če premišljujemo to do konca. — Moje sanje, polne velikih poletov, so shlapale. Zakaj moja lobanja je enaka drugim, enaka vsem tistim, ki so že bili.

Koliko lobanj je že bilo? Stotisočletje je že staro človeštvo, in to ostane skoraj gotovo zadaj za resnico. Če živi na zemlji poldruga milijarda ljudi, ki se

vsakih trideset let obnove, je to štiristopetdeset milijard človeških lobanj, ki so od pamtiveka razpadle v prah.

Šel bom v zemljo. Bolan bom ali pa bom imel rano, ki bo košček mojega telesa hitreje privedla do gnitja. Brezdvomno bom umrl zaradi kake bolezni, zaradi kakega izprijenega, polomljenega ali hromega organa, ali celo zaradi blaznosti, ki vse ostalo prekosi. Zaradi bolezni bom umrl in vsa kri bo umrla z menoj. (Vendar, veliko rajše bi umrl zaradi rane.)

In tudi mene, tudi mene bodo položili v zemljo, čeprav se zdi to nekaj posebnega. Že čutim kot svarilno sled zemeljskega prahu to vprašanje, ki me sleherni dan napade, in katerega moram izmiti s sebe, odrgniti in ostrgati. Mrkel angel prsti je z menoj. O, besede pesnika mi prihajajo v spomin in me tlačijo k tlom.

V sprneli krsti bi postalo moje telo žrtev črvov in nepremagljivega gomazenja njihovih ličink.

Napad neštevilnih, ki se vedno množe. Linné je lahko trdil, da požro mrliča tri muhe prav tako hitro kakor en lev.

Odprl sem knjigo, ki leži pred menoj. Potapljam se v posameznosti. Zdal spoznavam, kaj me čaka! Zdal spoznavam zgodovino svoje prihodnosti.

Živali mrličevih poljan si sledijo, rod za rod. Vsaka družina pride ob svojem času. Tako spoznamo starost mrtvega trupla po množici črvov, ki se pase na njem. Tako se pozna na zavrženem truplu osem dob naselitve te golazni, ki so sledile druga za drugo. Naselitve odgovarjajo osmerim dobam gnijočega razkrajanja, ki polagoma požene na dan notranjost trupla.

Jaz hočem poznati te dobe. Jaz hočem vedeti prej, česar ne bom videl, česar ne bom otipal, česar ne bom čutil.

Majhne muhe, kratkokrilci obiščejo telo nekaj trenutkov pred smrtjo. — Slišal jih bom. Neka posebna izpárica jim razodeva bližnji dogodek, ki bo priskrbel njihovim ličinkam in jajčecem čez-

merno obilno hrano. Že jih škomina, da odležejo v nosno in ustno votlino in v očesne kote svoja jajčeca.

Komaj je izdahnilo življenje, že prihajajo druge muhe. Komaj se začuti ubogi duh razkrajanja, še druge: modra muha, zelena muha, ki ji je znanost dala ime Lucilia Caesar, in velika muha s črnobelim prsnim oklepom, ki se imenuje veliki Sarkophagion, veliki mesojede. Samo prvi rod teh muh, ki priletí pri strašnem znaku smrti, se more pomnožiti na sedem do osem rodov, ki se dva do šest mesecev pariyo in množijo. Megnin pravi: »Vsak dan se pomnožijo ličinke modre muhe za dvestokratno svojo težo!« Koža trupla je potem rumenkaste barve, preide pa lahko tudi v rožnordečo. Tako bi vsaj barve bile, če bi se vse to ne godilo v črni temi.

Potem se spremeni razkrajanje. Nastane maščobno razkrajanje, ki producira maščobne kisline, ki se imenujejo mrličke maščobe. Nastopi čas maščobnih muh. So to mesojedne muhe, ki imajo kocinaste ličinke, iz katerih se

France Kremen.

(Po avtoriziranem prevodu Ivana Moleka.)

Zadnjikrat je šel k prijatelju Maliču na večerjo. Nekako plaho mu je povedal, kaj je storil, boječ se prepira. Na njegovo veliko začudenje se ni Malič najmanj vznemiril. Ali je sodrug Stankevič vplival tudi nanj? Ali se je bal, ugovarjati prijatelju, kako je on sam čutil napram Emilu Forsterju?

France je izročil Maliču majhno premoženje v oskrbo. Bil je dnevnik Divjega Viljčeta, ki ga je čeval kakor dragocenost prve vrste in zato se ni upal vzeti oguljenega zvezka s seboj.

»Pri meni je na varnem,« je zagotovil Malič prijatelju. »V armadi ga lahko izgubiš ali se pa poigraya z njim ribe, če vas podmornica požene na morskno dno.«

France se je zdrznil. Milijon hudičev! Na to ni bil pomislil, ko se je vpisal v armado delavcev brez puške; skozi pas nemških submarink bo moral iti in morda se navsezadnje le zameša v bitko! In morda nikdar ne pride v Francijo! »Kaj meniš, ali ni morje mirno v tem času?«

Za hip se je obotavljal. Vsekakor je pametnejše, da počaka gorkejšo sezono, ko se bo brez skrbi plavalo okrog torpediranega transporta. Ampak France se je hitro spomnil na armade, zaklenjene v borbo na življenje in smrt na zapadni fronti. Nikdar še niso sli tako potrebovali motornih koles kakor ravno zdaj! France se je tudi domislil saržentovih besed: »Ne pozabi, da si zdaj pod vojaško disciplino!« Stisnil je zobe. Submarinke naj bodo proklete! — Dolžnost me kliče — izvršim jo! In že je čutil prešinjeno odgovornost v tej mogočni zgodovinski uri: vojak je, in od njegovega dela je odvisna usoda narodov!

XIX.

France Kremen v armadi.

Sedem mož se je odpeljalo z vlakom tisti večer pod vodstvom nekega kovača iz bližnjega mesta. Drugo jutro ob sedmih so pokazali svoje papirje pri vratih vežbališkega tabora in nato so korakali za vojakom, obloženi s culami in kovčegi, ter se radovedno ozirali na desno in levo.

Tabor je bilo mesto s kakimi štirideset tisoč prebivalci v kraju, ki je bil še pred letom puščoba z nizkim grmičevjem. Dolge vrste lesenih hiš so držale na vse strani: barake, jedil-

Vsak, kdor hoče vsaj deloma poznati socializem in biti socialist, naj čita knjigo

„Socializem in vera“

Naroča se pri tajništvu SSJ, Celje, poštini predal 43 in stane lepo in trdo vezana 9 Din, broširana pa 7 Din.

Naročajte

„KRES“

nice, učilnice, pisarne, skladišča — in med hišami so bile velike parcele praznega sveta za vaje. Zanimivo mesto! Vsi prebivalci so bili mladi možje, vsi v uniformah, ravni, čvrsti, polni zdravja in vsi zaposleni. Bilo je novo mesto posebne vrste — mesto brez postopača, pijanca in brez parazita. Sedem delavcev iz Leesvilla se je kmalu sramovalo svojih ohlapnih ali pretesnih civilnih oblek in vreč s capami.

Prvo delo s prišleci je bilo, da so jih umili, pokadili in cepili proti boleznim. France je večkrat slišal od svojih socialističnih prijateljev, da je cepljenje v vojaških taborih naravnost mesarsko delo, ki povzroči več bolezni, kakor pa jih prepreči. Ali zdravniški častniki v taboru niso vprašali Kremena za njegovo mnenje o tem predmetu; nakratko so mu veleli, da si naj zasuka rokav na levi roki, nato so mu obrisali kožo dočista in ga malo popraskali z iglo. France se je oddahnil: mesarjenja ni bilo.

Potem je prišel krojač, ki je pomeril na njem rjavo uniformo. Mali mašinist seveda ni pričakoval tega; računal je, da bo delal za strica Sama v civilni obleki, kakor je delal pri Abeinu Granlachu. Zdaj po to! Vse mora imeti: uniformo in potem vso vojaško opremo do zobne krtačice. Ko je bil gotov, si je zapel bluzo, ki se je lepo oprijemala njegovega života in je imela na rokavi prišito znamenje kolesa, s katerim je bil označen oddelek njegove službe, nato je postal pred ogledalom in se zagledal v svojo demoralizirano in nevredno postavo. Oblita ga je rdečica. Bil je prav tako lep kakor sodrug Stankevič! Kadar se napoti po cesti, ne bodo li dekleta gledala za njim kakor za navihanim Emilom v Leesvilla? Mreža militarizma se je pričela plesti okrog duše Franceta Kremena.

* * *

France je bil pod zaporo in ni smel iz tabora zaradi vcepljenega legarja in drugih bolezni. Sicer je bilo v taboru dovolj zanimivosti — toda siromak je naglo obolet in z grozo je premišljal, da so le imeli prav tisti, ki so ga plašili z inokulacijo. Bal se je, da je njegovo zdravje uničeno za vselej in trpel bo na celi vrsti raznih bolezni. Moral je v bolnišnico, bolan na telesu in še bolj potr na duši. V par dneh se je pa obrnilo na bolje, in France je z radostjo poslušal strežnice, ki so ga tolažile, češ, tako se vsakdo počuti nekaj časa. Kmalu je vstal in imel je več prostih dni za popolno okrevanje; te dni je porabil z ogledovanjem tabora in opazovanjem nenavadnih prizorov.

(Dalje prih.)

Bremen — New-York

Direktna zveza s krasnimi ameriškimi vladnimi parniki. Neprekosljivi po udobnosti, čistoči in po izborni oskrbi. Nagle in varne ladje.

»George Washington« »Amerika«
»President Roosevelt« »President Harding«

Zahtevajte podrobna pojasnila in broderski list št. 218. Ugodna prilika za prevažanje blaga.

UNITED STATES LINES

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:
Beograd, Palata Beogradske Zadruga.

Stavbena in gostilniška zadruga na Jesenicah
razpisuje službo

gostilničarja na Jesenicah

v Delavskem domu na Savi.

Reflektanti naj vložijo svoje ponudbe najkasneje do 1. julija t. l. Ponudbe je vpsolati na naslov: »Stavbena in gostilniška zadruga Delavski dom« na Savi št. 107., pošta Jesenice — Fužine.

1000 frankov mesečno

zaslužijo lahko ženske in moški vsakega stanu s sodelovanjem pri neki **holandski tvrdki.**

Zahtevajte vzorce in brošure proti poslanim 10 Din v bankovcih pri:

E. Bock, Wien VI,
Gumpendorferstrasse štev. 109/14.

Modne cefirje

za srajce v najnovejših vzorcih priporoča

A. & E. Skabernè
Ljubljana, Mestni trg št. 10.

Ženske, +

ki so modre, se ne boje več, temveč se obvarujejo z mojim mnogokrat preizkušenim obvarovalnim aparatom.

V posebnih slučajih zahtevajo žene takoj moje vedno zanesljivo učinkojoče, popolnoma neškodljivo **specielno sredstvo.**

Vprašajte pod Dr. 5. Priložite znesek za znamko za odgovor. — Pošiljka se vrši strogo diskretno po

El. Bock, Wien VI, Gumpendorferstr. 109/14.

Naročajte dnevnik „NAPREJ“ in tednik „LJUDSKI GLAS“!

ZVEZNA TISKARNA V CELJU : STROSSMAYERJEVA ULICA ŠT. 1 :

Izvršuje okusno in hitro vsa v njeno stroko spadajoča dela v priprosti in tudi v najmodernejši izpejavi. Najrazličnejše tiskovine za šole, šolska voastva, za občinske in župnijske urade,

za društva, korporacije, trgovce, obrtnike in zasebnike. Za gostilničarje vabila na veselice, različne plakate, oznanila in druge tiskovine. Izvršitev kar najhitrejša. Cene zmerne.

MODERNO UREJENA KNJIGOVEZNICA

TRGOVSKA BANKA D. D. LJUBLJANA

ŠELENBURGOVA ULICA ŠTEV. 1

(PREJ SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA)

Brzjavni: Trgovska. Kapital in rezerva Din 17,500.000. Tel.: 139, 146, 458,

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

PODRUŽNICE:

Maribor
Novo mesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

EKSPozITURE:

Konjice
Meža-Dravograd
Ljubljana
(menjalnica v
Kolodvorski ulici)